

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

TÉMA STRACHU V MODERNÍ FILOSOFII

Komparace vypracování tématu strachu a úzkosti v Hegelově a Heideggerově filosofii

AUTOR

Marek Čermák

POSUDEK OPONENTA:

Předložená bakalářská práce Marka Čermáka sleduje několik základních vypracování tématu strachu ve filosofii, konkrétně u Aristotela, Hegela a Heideggera, v závěru pak ještě interpretuje motiv strachu u L. N. Tostoje, a to právě z pozice Heideggerovy fundamentální ontologie.

Práce je psána pěknou, kultivovanou češtinou, čtivě, přitom však podává jednotlivá stanoviska s dostatečnou přesností a zachovává jejich specifičnost. Přínos práce nespočívá v nějakém zásadně novém pohledu či interpretaci (což se ovšem od filosofické bakalářské práce ani neočekává), ale ve vyvážené a přehledné rekapitulaci těch nejdůležitějších koncepcí fenoménu strachu tak, jak se v dějinách filosofie postupně objevovaly. Je pravda, že pokud bychom alespoň v rámci novověké či moderní filosofie aspirovali na úplnější přehled různých vypracování tohoto motivu, musela by práce zahrnout také Kierkegaard, Camuse či Sartra. Nicméně tato jména autor alespoň zmiňuje a z toho, jakým způsobem jednotlivé koncepce referuje, je patrné, že jeho výběr není náhodný. Podařilo se mu - domnívám se, že velmi pěkně - předvést především, že a proč jde skutečně o vypracování filosofická, resp. ontologická (ač v Heideggerově případě můžeme mít k tomuto termínu výhradu), nikoli o psychologický, sociologický atd. pohled na fenomén strachu. Za druhé Marek Čermák ukazuje, do jaké míry zůstává to první, Aristotelovo určení strachu základem těch následujících, zároveň však rozpoznává zásadní posuny v jednotlivých vypracováních tohoto motivu, vystihuje místo a roli, jakou tento fenomén hraje v koncepci Hegelově a Heideggerově a s tím také zásadní odlišnosti filosofických pozic těchto autorů.

Přestože Marek Čermák referuje autory tak odlišné, nenechává se nijak strhnout jejich jazykem a zůstává věrný svému způsobu vyjadřování (což zejména v případě Heideggerových myšlenek není nijak triviální) a jednotlivé pozice dokáže v rámci stručné reference také vysvětlit.

Pokud jde o obsah, nemám k práci žádné zásadní výhrady, snad jen že na prvních stránkách předkládaný výklad přechodu od mýtu k filosofii je sice většinou přijímaný, nikoli však jediný možný, jak by se z dikce textu zdálo (srov. např. W. F. Otto: *Mýtus a slovo*). V rámci pasáže vykládající motiv strachu a úzkosti u Heideggera by se možná nabízelo obrátit pořadí a sledovat oba texty v tom pořadí, v jakém vznikly (Heidegger jednotlivá témata vypracovává postupně a domnívám se, že jeho úvahy jsou srozumitelnější, vidíme-li jeho myšlení jako v pravém slova smyslu cestu. Pokud bychom sledovali, jak promýšlí právě motiv strachu a úzkosti později, ukázalo by se, že ve svých pozdních spisech naopak zatěžuje daleko více motiv strachu, a to právě kvůli jeho temporální budoucnostní dimenzi; nicméně to z vybraných textů nemůže být zřejmé.).

Zásadnější výtka směřuje k názvu práce, resp. jejímu podtitulu – ten slibuje „komparaci“ vypracování tématu strachu a úzkosti v Hegelově a Heideggerově filosofii. Rozdíl obou vypracování je sice z textu zřejmý, ovšem spíše implicitně, žádnou pasáž, která by nějak podrobněji a explicitně srovnávala právě tyto dvě koncepce, nenajdeme.

Po formální stránce je práce v pořádku, je doplněna přiměřeným poznámkovým aparátem a seznamem literatury, jehož stručnost je vyvážena náročností všech uváděných titulů, ať již jde o Aristotela, Hegelovu *Fenomenologii ducha* či Heideggerovo *Bytí a čas*. Výhradu mám k členění textu: není obvyklé uvádět v „Obsahu“ názvy kapitol, které ve skutečnosti v následujícím textu uvedeny nejsou a přechod mezi jednotlivými tématy či referovanými koncepcemi pak musí hledat čtenář sám (ač je mu vodítkem právě číslo strany z „Obsahu“). Přehlednosti textu by členění na jednotlivé kapitoly bezesporu prospělo.

Přes uvedené výhrady text splňuje nároky, které jsou na bakalářskou práci kladeny, předloženou práci proto doporučuji k přijetí, hodnotím ji jako velmi dobrou až výbornou, bodově pak v rozmezí 38-42 bodů podle průběhu obhajoby.

V Praze dne 12.10.2008

Marie Pětová